

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Prezes SA Andrzej Niedużak (spr.)
Sędziowie:	SSA Walter Komorek SSA Beata Wolfke - Kobzar
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **L. Z.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 16 maja 2014 r. sygn. akt I C 501/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądzoną tam należność obniża do kwoty 6.392,08 zł (sześć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dwa 8/100 złotych);**
- 2. dalej idącą apelację oddala;**
- 3. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda 2.700 zł kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

L. Z. domagał się zasądzenia na jego rzecz od (...) S.A. w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 445.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 305.000 zł od dnia 10 listopada 2009 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 140.000 zł od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania kwoty 2.250,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, tytułem skapitalizowanej renty uzupełniającej z tytułu opieki za okres 27 lipca 2008 r. – 30 września 2010 r. kwoty 3.440 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód w dniu 27 lipca 2008 r. oraz zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana wnosila o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 16 maja 2014 r. zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 199.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 10 listopada 2009 r. do dnia zapłaty (pkt I); zasądził od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda Ł. Z. kwotę 14.556,08 zł tytułem odszkodowania i kosztów opieki z ustawowymi odsetkami od dnia 11 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty (pkt II); umorzył postępowanie co do kwoty 15.000 zł (pkt III); oddalił dalej idące powództwo (pkt IV); ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód w dniu 27 lipca 2008 r. (pkt V); zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami (pkt VI); nakazał pozwanemu,

aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 12.385,96 zł tytułem brakującej opłaty sądowej, od której powód był zwolniony i wydatków sądowych (pkt VII).

Sąd pierwszej instancji ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 27 lipca 2008 r. doszło do wypadku komunikacyjnego w którym brał udział jako pasażer powód Ł. Z.. Z. R. kierujący pojazdem uprzywilejowanym – samochodem bojowym Straży Pożarnej marki S. (...) nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym doprowadzając pojazd, którym kierował do utraty stateczności, utracił nad nim kontrolę, co skutkowało przewróceniem i dachowaniem samochodu, który uderzył następnie w drzewo.

Bezpośrednio po wypadku powód został przewieziony na Oddział (...) (...) w W. z rozpoznaniem złamania wielomiejscowe, złamania trzonu uda prawego, złamania podudzia lewego, infekcją gronkowcowa. Po zaopatrzeniu ortopedycznym – zespoleniu śródszpikowym gwoździem ChM złamania kości udowej prawej i piszczelowej, z powodu nasilenia się objawów niewydolności oddechowej wymagających respiratoroterapii oraz klinicznych objawów niewydolności mózgu i pnia mózgu o złożonej etiologii powód przebywał na (...), a następnie od

7 sierpnia 2008 r. ponownie przebywał na Oddziale (...) do dnia

13 sierpnia 2008 r. Ze względu na dolegliwości bólowe złamanych kończyn,

u powoda kontynuowano leczenie przeciwbólowe, przeciwzkrzepowe oraz prowadzono rehabilitację ruchową. Od dnia 13 sierpnia 2008 r. do 31 sierpnia 2008 r. powód przebywał na Oddziale (...) szpitala w W.

z rozpoznaniem: stan po zespoleniu śródszpikowym gwoździem ChM złamania kości udowej prawej i piszczelowej lewej, stan po złamaniu wielomiejscowym, stan po urazie czaszkowo-mózgowym z objawami niewydolności oddechowej. U powoda zastosowano leczenie usprawniające, rehabilitacyjne z elementami terapii logopedycznej i psychologicznej, nauczono przemieszczać się z łóżka na wózek, nie pionizowano z powodu wczesnego okresu po złamaniach. Powoda wypisano do domu z zaleceniami kontynuacji wyuczonych ćwiczeń i rehabilitacji w warunkach domowych i ambulatoryjnych, kontroli u ortopedy, przyjmowania heparyny do 6 tyg. od operacji. W okresie od 14 września 2008 r. do 4 października 2008 r. powód przebywał w Centrum (...) w S., gdzie poddano go zabiegom rehabilitacyjnym wskutek czego nastąpiła poprawa jego stanu – zaczął poruszać się bez kul na krótkich dystansach. Następnie w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 14 czerwca 2010 r. powód przebywał na Oddziale (...) (...) w W., gdzie w dniu 12 czerwca 2010 r. wykonano u niego zabieg usunięcia gwoźdźcia prostego z uda prawego i gwoźdźcia podudziowego z piszczeli lewej. W okresie od 15 września 2010 r. do 21 września 2010 r. powód przebywał na Oddziale Neurologicznym z Pododdziałem Udarowym

w związku z pierwszym w życiu napadem padaczkowym grand mal. Wobec powoda wdrożono leczenie p. padaczkowe. W następstwie wypadku u powoda wystąpiły zaburzenia charakterologiczne i zmiany osobowości. Pojawiły się i nadal się utrzymują problemy w zakresie kontroli emocji, powód łatwo się rozdrażnia, irytuje, wybuchy. Utrzymują się okresowe zaburzenia snu, występują bóle głowy, zwiększona męczliwość, problemy z pamięcią, natrętne myśli związane

w wypadkiem, obniżona zdolność w przeżywaniu stanów radości. Wskazane objawy rodzą u powoda poczucie małej wartości, inności, nieprzystosowania społecznego, potrzebę izolacji. Cierpienia przeżyte przez powoda w trakcie leczenia miały znaczne natężenie, a część z nich nadal się utrzymuje i wymaga on pomocy psychiatrycznej

i psychologicznej w celu zminimalizowania odczuwalnych skutków wypadku.

W związku z wypadkiem wystąpił u powoda stan po urazie czaszkowo-mózgowym z niewielkimi zmianami obrzękowymi mózgu i strefami niedokrwiennymi, stan po urazie klatki piersiowej ze złuczeniem płuc, ze złamaniem żeber III, IV, V po prawej oraz niewielkiego stopnia odma opłucnową płuca prawego, stan po złamaniu otwartym kości udowej prawej i kości podudzia lewego, stan po prawdopodobnym zatorze mózgowym z niewydolnością mózgu i pnia mózgu oraz neurogenna niewydolnością oddechową, stan po leczeniu operacyjnym, usunięciu łączników metalowych z uda prawego i piszczeli lewej, z blizną na udzie prawym (ok. 13 cm) oraz na podudziu lewym (4 cm), stan po pierwszym (jedynym) napadzie padaczki typu grand mal – z następowym leczeniem p/padaczkowym, encephalopatia pourazowa ze spowolnieniem psychoruchowym i obniżeniem sprawności intelektualnej. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda z neurologicznego punktu widzenia wynosi 20 %, w tym: encephalopatia pourazowa z zespołem zmian psychoorganicznych (ze spowolnieniem psychoruchowym o obniżeniu sprawności intelektualnej) – 10 % oraz padaczka pourazowa: jeden duży napad grand mal z prawdopodobnymi napadami wyłączeń świadomości (1-2 razy w miesiącu) mimo leczenia p/padaczkowego – 10 %. W związku z wypadkiem wystąpił również stan po urazie wielonarządowym, stan po urazie głowy ze wstrząśnieniem mózgu, encefalopatia pourazowa, stan po złamaniu żeber III – V po stronie prawej, stan po złamaniu kości udowej prawej i otwartym złamaniu kości piszczelowej lewej leczonych osteosyntezą śródspikową, pourazowa koślawość podudzia lewego. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu u powoda z chirurgicznego punktu widzenia wynosi 35 %. Obecnie powód nie jest w stanie uprawiać sportu w takim zakresie jak jego rówieśnicy, nie jest możliwe dłuższe chodzenie. Powód powinien być poddawany raz na kwartał intensywnej rehabilitacji. Rokowania na przyszłość biorąc pod uwagę narząd ruchu są ostrożne. Poważne obrażenia po zastosowanym natychmiastowo adekwatnym leczeniu uległy wyleczeniu, niemniej efekty urazu mogą się uwidocznic w przyszłości w postaci wtórnych zmian zwyrodnieniowych

w stawach kończyn dolnych. W okresie leczenia i rehabilitacji powód wymagał opieki osób trzecich w rozmiarze łącznie 1.194 godziny. Koszt niespecjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania powoda w latach 2008 – 2013 wynosił średnio 14 zł/h zgodnie z tabelami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B., zaś całkowity koszt opieki związanej ze sprawowaniem dodatkowej opieki osób trzecich nad powodem wynosił 16.716 zł (1194 godzin x 14 zł/h). Obecnie powód nie wymaga pomocy osób trzecich za wyjątkiem pomocy po dużym napadzie padaczkowym. Nastęstwem doznanego przez powoda urazu głowy podczas wypadku jest padaczka przebiegająca, jak dotychczas, z jednym

napadem uogólnionym i prawdopodobnymi napadami częściowymi oraz zmiany charakterologiczne osobowościowe. Obecnie powód jest leczony podstawowym lekiem przeciwpadaczkowym z dobrym skutkiem. Prawdopodobnie, biorąc pod uwagę zapis EEG i dotychczasowy przebieg padaczki, możliwe będzie w niedługim czasie zmniejszenie dawki leku. Rokowanie co do ustąpienia zaburzeń psychicznych jest ostrożne, niepewne, choć poprawa taka jest prawdopodobna. W zakresie ustąpienia napadów padaczkowych rokowanie jest ostrożne, choć biorąc pod uwagę dotychczasowy przebieg leczenia, dość dobre. Prawdopodobieństwo wynosi 50 %. Nie oznacza to możliwości przywrócenia do stanu jak sprzed wypadku, bowiem w przypadku tak ciężkich urazów jest to niemożliwe. Uszczerbek na zdrowiu wynosi 10 %. Obecnie zdolność powoda do pracy jest ograniczona, może on pracować jedynie w warunkach bezpiecznych, ograniczona jest także możliwość prowadzenia pojazdów mechanicznych. Zmiany pourazowe w zakresie klatki piersiowej były ograniczone. Odma wchłonęła się samoistnie, oderwanie części chrzęstnych żeber zagoiło się samoistnie. Przebyty uraz klatki piersiowej nie powoduje zaburzeń wydolności układu oddechowego i nie wpływa na obecny stan zdrowia powoda. Przebyty uraz klatki piersiowej nie skutkuje zmianami chorobowymi w przyszłości. Uraz klatki piersiowej poza ćwiczeniami oddechowymi nie wymagał dodatkowej rehabilitacji. Łącznie uszczerbek na zdrowiu wynikający z urazu klatki piersiowej wynosi 10 %. W dacie wypadku powód miał ukończone 19 lat, nie pracował, uczył się w szkole średniej, mieszkał z rodzicami, był strażakiem ochotnikiem, często jeździł na akacje, uległ wypadkowi drogowemu w czasie służby. Przed wypadkiem powód nie chorował poważnie, był zdrowy i sprawny fizycznie, uprawiał trójbój lekkoatletyczny, grał w piłkę nożną. Utrzymywał kontakty towarzyskie, miał dziewczynę, z którą planował przyszłość. Myślał o zostaniu zawodowym strażakiem, ewentualnie zawodowym kierowcą. Leczenie i rehabilitacja wiązały się

z unieruchomieniem, powód odczuwał duży ból związany z leczeniem operacyjnym, doznanymi obrażeniami ciała. Miał trudności ze snem, bolała go głowa, źle znosił pobyt w szpitalu. Początkowo mógł jedynie leżeć, później poruszał się wózkem inwalidzkim. Samodzielnie zaczął poruszać się na krótkich dystansach dopiero w październiku 2008 r. W trakcie leczenia i rehabilitacji powodem opiekowali się rodzice. Po wypadku opuściła go dziewczyna, koledzy ograniczyli z nim kontakty towarzyskie, sam powód również stronił od towarzystwa znajomych. Po powrocie do szkoły nie był w stanie uczyć się na poprzednim poziomie, miał kłopoty z zapamiętywaniem, szybko się męczył, miał kłopoty z koncentracją. Powód zdał maturę w drugim terminie. Następnie powód ukończył Policealną Szkołę (...) w J.. Obecnie powód nie pracuje zawodowo, ma trudności ze znalezieniem pracy. Kształcił się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w L.. Powód nadal pozostaje pod kontrolą lekarza neurologa.

Kierujący pojazdem Z. R. skazany został wyrokiem z dnia 23 marca 2009 r. Sądu Rejonowego w K. sygn. akt II K 4/2009.

Powód zgłosił szkodę pozwanemu pismem z 9 października 2009 r. wnosząc o zapłatę:

- 350.000 zł zadośćuczynienia,
- 7.800 zł kosztów opieki,
- 2.136 zł kosztów przejazdu,
- 4.889,44 zł kosztów leczenia
- 2.665 zł za zniszczone rzeczy.

W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi:

- 70.000 zł zadośćuczynienia,
- 3.549,47 zł kosztów leczenia,
- 4.410 zł kosztów opieki,
- 800 zł kosztów przejazdu,
- 1.000 zł ryczałtu na nieudokumentowane koszty leczenia.

Powód w związku z leczeniem poniósł koszty leków i środków higienicznych na co wydał kwotę 654,51 zł. Powód poniósł koszt wizyt lekarskich i rehabilitacji w łącznej kwocie 3.220 zł oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego w kwocie 385,90 zł.

Rodzice odwiedzali powoda w szpitalu w okresie 27 lipca 2008 r. – 31 sierpnia 2008 r. 41 razy na trasie B. - (...) x 28 km, co pociągało za sobą wydatki w łącznej kwocie 1.918,99 zł; w okresie od 11 czerwca 2010 r. do 14 czerwca 2010 r. 4 razy na trasie B. – (...) x 28 km, co pociągało za sobą wydatki w łącznej kwocie 187,21 zł, w okresie 15 września 2010 r. do 21 września 2010 r. 7 razy na trasie B. – (...) x 37 km, co pociągało za sobą wydatki w łącznej kwocie 432,94 zł.

Ogółem w związku z dojazdami do placówek medycznych, zakupem sprzętu rehabilitacyjnego, wizytami lekarskimi, rehabilitacją, zakupem leków oraz środków opatrunkowych powód poniósł wydatki w wysokości 6.799,55 zł.

Pozwany wypłacił powodowi z tego tytułu w toku postępowania likwidacyjnego łącznie kwotę 4.549,47 zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Jak wskazał Sąd I instancji bezsporny w sprawie był fakt odpowiedzialności deliktowej Z. R. kierującego pojazdem uprzywilejowanym – samochodem bojowym Straży Pożarnej, jak i odpowiedzialności pozwanego na zasadzie art. 822 k.c. Sporna pozostawała zaś wysokość należnej powodowi kwoty zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu, mając na względzie odniesione przez powoda obrażenia jak również ich wpływ na stan jego zdrowia odpowiednią sumą zadośćuczynienia za doznaną przez niego krzywdę będzie kwota 269.000 zł, pomniejszona o wypłaconą dotychczas w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 70.000 zł. Jak argumentował Sąd I instancji rodzaj odniesionych obrażeń, długotrwałość procesu leczenia

i rehabilitacji, skutki wypadku jakiemu uległ powód oraz cierpienia jakie temu towarzyszyły i towarzyszą jak również doznany łączny 75 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu uzasadniały określenie należnego powodowi zadośćuczynienia na łączną kwotę 269.000 zł przy czym Sąd przy wyliczeniu wysokości zadośćuczynienia przyjął, że za 1 % uszczerbku na zdrowiu należy się kwota czterokrotności stawki 730 zł, posiłkując się ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. 2009.167.1322 t.j.). Zatem za każdy procent uszczerbku na zdrowiu Sąd przyjął 2.920 zł, wobec czego należne powodowi zadośćuczynienie wynosi 219.000 zł oraz dodatkowo 50.000 zł z tytułu ujemnych konsekwencji dla zdrowia psychicznego powoda, łącznie 269.000 zł. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c., tj. od dnia 10 listopada 2009 r.

(1 miesiąc po zgłoszeniu szkody pozwanemu). Sąd zasądził również na rzecz powoda wykazane przez niego wydatki związane z kosztami leczenia, rehabilitacji

i dojazdów rodziców do szpitali w łącznej kwocie 2.250,08 zł oraz łącznie tytułem kosztów leczenia i zwrotu kosztów opieki zasądzono na rzecz powoda kwotę 14.556,08 zł (12.306 zł + 4.410 zł), co znalazło wyraz w punkcie II wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. od dnia

11 kwietnia 2012 r., to jest od dnia wniesienia pozwu. Wobec cofnięcia pozwu przez powoda Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., umorzył postępowanie w zakresie kwoty 15.000 zł a na zasadzie art. 189 k.p.c., w oparciu o ustalenia opinii biegłych, ustalił odpowiedzialność strony pozwanej wobec powoda na przyszłość, za skutki wypadku, któremu uległ powód w dniu 27 lipca 2009 r. i dalej idące powództwo oddalił, orzekając o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c. znosząc je wzajemnie między stronami i nakazał pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze kwotę 12.385,96 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu oraz nieuiszczonych zaliczek na biegłych.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiodła strona pozwana zaskarżając ten wyrok w części, tj.:

- w pkt I wyroku ponad kwotę 149.000 zł, tj. kwotę 50.000 zł oraz odsetki od kwoty 149.000 zł za okres od dnia 10 listopada 2009 r. do dnia 10 kwietnia 2012 r.,

tj. kwotę 16.806,41 zł,

- w pkt II wyroku ponad kwotę 6.392,08 zł, tj. kwotę 8.164 zł wraz z odsetkami

i kosztami procesu, zarzucając temu wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego, a to art. 445 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie ustalenie wysokości zadośćuczynienia w kwocie nieodpowiedniej - niewspółmiernie wygórowanej oraz nieprawidłową ocenę materiału dowodowego m.in. przez pominięcie zawartych w sądowych opiniach medycznych uwag odnośnie wpływu wypadku komunikacyjnego na stan zdrowia powoda;

2. istotne uchybienia procesowe mające wpływ na wynik sprawy,

a w szczególności naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i niewłaściwą jego ocenę

a to przez ustalenie, że należnym powodowi zadośćuczynieniem jest kwota

269.000 zł oraz że pozwany opóźniał się ze spełnieniem świadczenia od dnia

10 listopada 2009 r.;

3. naruszenie prawa materialnego, a to art. 444 § 1 k.c. przez błędną wykładnię prowadzącą do ustalenia odszkodowania - kosztów opieki w kwocie 16.716 zł;

4. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 321 § 1 k.p.c. przez zasądzenie na rzecz powoda kwoty wyższej niż żądana;

5. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału przez nieuwzględnienie przy ustalaniu odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów leczenia faktu, że pozwany wypłacił już powodowi ponad udokumentowane koszty 4.549,47 zł dodatkowo kwotę 1.000 zł ryczałtu na nieudokumentowane koszty związane z leczeniem.

Wskazując na powyższe strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I przez obniżenie zasądzonej powodowi kwoty 190.000 zł do kwoty 149.000 zł oraz zmianę początkowego terminu liczenia odsetek w miejsce 10 listopada 2009 r. na 11 kwietnia 2012 r., a w pkt II przez obniżenie zasądzonej powodowi kwoty z 14.556,08 zł do kwoty 6.392,08 zł i oddalenie powództwa

o odszkodowanie w pozostałej części, jak też o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje stosownie do wyniku sporu.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenia i zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, iż za podstawę swojego orzeczenia

Sąd Apelacyjny w całości przyjął ustalenia faktyczne dokonane w sprawie

przez Sąd Okręgowy, gdyż były one prawidłowe i znajdowały odzwierciedlenie

w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Kierując się tymi ustaleniami Sąd Apelacyjny apelację strony pozwanej uznał za uzasadnioną w nieznaczej części w zakresie kwoty zasądzonej na rzecz powoda tytułem odszkodowania

i kosztów opieki.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że utrwalone jest już orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte

w art. 445 § 1 k.c. w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak

w judykaturze wskazane są kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z dnia 28 września 2001 r. III KKN 427/00). W wyroku z dnia

10 marca 2006 r. (OSN z 2006 r. z. 10 poz. 175) Sąd Najwyższy wskazał, że „uwzględnienie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji”. Sąd przy określaniu wysokości zadośćuczynienia ma oczywiście obowiązek w każdym przypadku dokonywać oceny konkretnego stanu faktycznego i brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Okoliczności te to przede wszystkim rozmiar doznanych cierpień fizycznych a więc ból, długotrwałość leczenia i inne dolegliwości a także cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi. Nie bez znaczenia przy dokonywaniu tej oceny jest także wiek poszkodowanego i skutki uszkodzenia ciała w zakresie ogólnej zdolności do normalnego funkcjonowania. Jednocześnie z całą mocą podkreślić tutaj należy, że niedopuszczalne jest stosowanie jakichkolwiek mechanizmów przy wyliczaniu wysokości zadośćuczynienia, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia

5 października 2005 r. I PK 47/05 M.P.Pr. 2006/4/208, wskazując, że „Procentowo określony uszczerbek służy tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Należne poszkodowanemu zadośćuczynienie nie może być mechanicznie mierzone przy zastosowaniu stwierdzonego procentu uszczerbku na zdrowiu”. Przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę należy, jak już to wskazano wyżej, mieć na względzie potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, zaś przyznana kwota zadośćuczynienia nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia (wyrok SN z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40). Określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być dokonane

z uwzględnieniem wszystkich zachodzących okoliczności. Zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny muszą być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą poszkodowanego. Nie jest więc wystarczające stwierdzenie przez sąd, że przesłanką zadośćuczynienia jest ból i cierpienie będące następstwem urazu ciała, lecz konieczne jest wskazanie konkretnych okoliczności charakteryzujących związaną z tym krzywdę. Przepis art. 445 § 1 k.c. pozostawia – z woli ustawodawcy – znaczną swobodę sądowi orzekającemu w określeniu wysokości należnej sumy pieniężnej. Tym sądem orzekającym jest również Sąd Apelacyjny, który uznał, że właściwą kwotą zadośćuczynienia należnego powodowi z tytułu wypadku, jakiemu uległ on w dniu

27 lipca 2008 r. jest łączna kwota 269.000 zł. Racje ma co prawda strona pozwana wskazując, że Sąd Okręgowy ustalił wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia stosując niewłaściwy mechanizm jego mierzenia przy zastosowaniu stwierdzonego procentu uszczerbku na zdrowiu. Niemniej jednak ogół okoliczności faktycznych, występujących w rozpoznawanej sprawie daje podstawy do uznania, że określona przez Sąd Okręgowy kwota zadośćuczynienia spełnia wymogi „sumy odpowiedniej” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. W wyniku wypadku z dnia

1 czerwca 2007 r. powód doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w postaci choroby długotrwałej, to jest złamania trzonu uda prawego, złamania podudzia lewego, stłuczenia płuca, uszkodzenia mózgu w wyniku urazu i mikrozatorowości, pod postacią zespołu otepienno – pourazowego i niewydolności oddechowej. Następstwem tego wypadku jest trwały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 75%. Powyższe okoliczności, przy uwzględnieniu wieku powoda oraz doznanego uszczerbku na zdrowiu, uzasadniały przekonanie, że kwota 269.000 zł tytułem zadośćuczynienia spełni swoje podstawowe funkcje i będzie odpowiednia do stopnia uszczerbku na zdrowiu i doznanych cierpień psychicznych. Tym samym Sąd Apelacyjny za niezasadny uznał zarzut apelacji, w którym skarżąca wskazywała, że kwota zasądzona na rzecz powoda tytułem zadośćuczynienia jest niewspółmiernie wygórowana. Należy jeszcze podkreślić, powołując się na dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego, że korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, czyli albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (wyrok SN z dnia 18.11.2004 r., ICK 219/04, wyrok SA w Lublinie z dnia 29.11.2011 r., IACa 540/11, wyrok SN z dnia 7.01.2000 r., II CKN 651/98). W ocenie Sądu Apelacyjnego, z taką sytuacją, wbrew twierdzeniom skrzącego nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie, a przyznana tytułem zadośćuczynienia kwota nie może zostać uznana za rażąco wysoką. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił okoliczności wpływające na wysokość odpowiedniego zadośćuczynienia, czego zresztą skarżący nie kwestionował. Zdaniem Sądu Apelacyjnego takie stanowisko Sądu Okręgowego zasługuje na pełną aprobatę i Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do jego modyfikowania. W apelacji prezentowany jest pogląd, że odsetki ustawowe od zasądzonego zadośćuczynienia należne są od dnia wyrokowania w przedmiocie zadośćuczynienia. Wielokrotnie już Sąd Najwyższy wyjaśniał, iż przyznawanie odsetek ustawowych należy łączyć z wymagalnością roszczenia o zadośćuczynienie, do którego dochodzi po wezwaniu dłużnika do zapłaty, stosownie do art. 445 k.c. Wyrok orzekający o zadośćuczynieniu ma deklaratoryjny charakter i nie sprzeciwia się temu zastosowanie do określenia zadośćuczynienia kryteriów wskazanych w art. 363 § 2 k.c., którego celem jest dążenie do możliwie pełnej rekompensaty szkody niemajątkowej, która może zmieniać się w czasie (por. przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2012 r., I CSK 2/12, LEX Nr 1228578 i orzecznictwo tam powołane). Stanowisko prezentowane w przytoczonym wyroku Sąd Apelacyjny w pełni podziela. Jak wynika z akt sprawy powód zgłosił szkodę stronie pozwanej pismem z dnia 9 października 2009 r. Podkreślić należy, że jeżeli sprawca szkody /ubezpieczyciel/ uważa, że dochodzone odszkodowanie jest wygórowane, to może zapłacić świadczenie w wysokości ustalonej przez siebie. Jeżeli natomiast okaże się, że zapłacone świadczenie jest w niższej

wysokości od orzeczonego przez sąd, to osoba odpowiedzialna za szkodę ma obowiązek pokryć niedopłatę oraz uiścić odsetki od tej niedopłaty, jeżeli poszkodowany będzie ich żądał (por. wyrok SN z 18.02.2010 r., II CSK 434/09, Lex 602683). W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że zasadnym jest zasądzenie odsetek ustawowych od zasądzonej na rzecz powoda kwoty od dnia 10 listopada 2009 r., tj. od upływu 30 dni od dnia zgłoszenia szkody.

Zasadny okazał się zarzut strony pozwanej dotyczący naruszenia przepisu

art. 321 § 1 k.p.c. Przepis ten wyraża kardynalną zasadę wyrokowania dotyczącą przedmiotu orzekania, według której sąd związany jest żądaniem zgłoszonym

przez powoda w powództwie, a więc nie może wbrew żądaniu powoda

(art. 187 § 1 pkt 1 kpc) zasądzić czegoś jakościowo innego albo w większym rozmiarze, czy też zasądzić na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Sąd nie może zmienić podstawy faktycznej powództwa, ponieważ wówczas, przekraczając jej granice i nawet uwzględniając zasługujący na ochronę interes prawny jednej ze stron, staje się jej adwokatem, pozbawiając przegrywającego możliwości obrony swych praw. W realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powoda kwotę 12.306 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu opieki za okres od 27 lipca 2008 r. do dnia 30 września 2010 r. pomimo, że powód w pozwie domagał się z tego tytułu kwoty 3.440 zł oraz kwoty 2.550,08 zł tytułem

kosztów leczenia. Tym samym Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisu

art. 321 § 1 k.p.c. i orzekł ponad żądanie pozwu. Ogółem w związku z dojazdami do placówek medycznych, zakupem sprzętu rehabilitacyjnego, wizytami lekarskimi, rehabilitacją, zakupem leków oraz środków opatrunkowych powód poniósł wydatki w wysokości 6.799,55 zł. Pozwany wypłacił powodowi z tego tytułu w toku postępowania likwidacyjnego łącznie kwotę 4.549,47 zł. Strona pozwana zaskarżyła rozstrzygnięcie zawarte w pkt II wyroku ponad kwotę 6.392,08 zł a Sąd Apelacyjny będąc związany granicami zaskarżenia i uwzględniając zarzut naruszenia przepisu art. 321 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w pkt II poprzez obniżenie zasądzonej w nim kwoty 14.556,08 zł do kwoty 6.392,08 zł. Równocześnie odnosząc się do zarzutu apelacji odnośnie kwoty 1.000 zł przekazanej powodowi tytułem ryczałtu wskazać należy, że z treści decyzji pozwanego wynikało, że obejmuje ona wydatki których powód nie musi udokumentować za pomocą faktur i rachunków, zaś wszelkie inne kwoty dochodzone przez powoda zostać miały rozliczone w oparciu

o przedłożone dokumenty. Obecnie podnoszony w toku postępowania apelacyjnego zarzut, że Sąd I instancji nie uwzględnił kwoty 1.000 zł przy zasądzeniu należnych powodowi kwot tytułem odszkodowania nie zasługiwał zatem na uwzględnienie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie

art. 100 k.p.c. a to z uwagi na fakt, że apelacja zasługiwała na uwzględnienie w nieznacznej tylko części.

bp